

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**«Затверджую»
Генеральний директор
Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського
член-кореспондент НАНУ
Л. А. Дубровіна**

«14» січня 2020 р.

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ
У НАЦІОНАЛЬНІЙ БІБЛІОТЕЦІ УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО**

Київ-2020

I. Загальні положення

1.1. Положення про дистанційне навчання (далі – Положення) визначає основні засади організації та запровадження дистанційного навчання у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського (далі – НБУВ).

Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», наказу Міністерства освіти і науки № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» від 25.04.2013 зі змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 660 від 01.06.2013, № 761 від 14.07.2015 та № 1115 від 08.09.2020 р.

1.2. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

1.3. Це Положення поширюється на підготовку аспірантів у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського.

1.4. Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти; реалізація інноваційної складової вивчення різних дисциплін; надання здобувачам освіти можливості отримати поглиблені знання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти.

1.5. Завданням дистанційного навчання є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.

1.6. У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у таких значеннях:

- асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо;
- веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), у тому числі дистанційні курси, – систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм), яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів;
- веб-середовище дистанційного навчання – системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного забезпечення управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням;

- дистанційна форма навчання - форма організації навчального процесу, яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про відповідний освітній або освітньо-кваліфікаційний рівень;
- інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі, інтернету;
- психолого-педагогічні технології дистанційного навчання – система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;
- синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо);
- система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм) - програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів;
- система управління дистанційним навчанням – програмне забезпечення, призначене для організації навчального процесу та контролю за навчанням через Інтернет та/або локальну мережу;
- суб'єкти дистанційного навчання – особи, які навчаються (учень, вихованець, студент, слухач), та особи, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою навчання (педагогічні та науково-педагогічні працівники, методисти тощо);
- технології дистанційного навчання – комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у навчальних закладах та наукових установах.

II. Реалізація дистанційного навчання

2.1. Дистанційне навчання реалізовується за допомогою:

- застосування дистанційної форми як окремої форми навчання;
- використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах.

2.2. Дистанційна форма навчання у НБУВ здійснюється відповідно до розпоряджень Президії НАН України, МОН України, МОЗ України та запроваджується наказом генерального директора у зв'язку з настанням непередбачуваних обставин (карантин, надзвичайні ситуації природного або техногенного характеру, введення воєнного стану тощо), які унеможливають проведення занять за денною (очною) формою навчання.

- 2.3. Підготовка докторів філософії за дистанційною формою навчання здійснюється в НБУВ за ліцензованими, акредитованими (атестованими) напрямами підготовки (спеціальностями).
- 2.4. Термін навчання здобувачів вищої освіти (слухачів) з використанням дистанційного навчання в освітньому процесі встановлюється Вченою радою НБУВ. Термін підготовки фахівців за дистанційною формою як за окремою формою навчання має бути не меншим, ніж за денною формою за відповідними рівнями вищої освіти та спеціальностями, і не більшим, ніж за заочною формою навчання.
- 2.5. Дистанційне навчання організовується відповідно до робочих навчальних планів, що затверджуються наказом генерального директора НБУВ.
- 2.6. Рішення щодо навчання за дистанційною формою приймається Вченою радою та оформлюється наказом директора цієї установи.
- 2.6. Кількість аспірантів та слухачів, що навчаються за дистанційною формою, визначається відповідно до рішення вченої ради НБУВ в межах ліцензованого обсягу підготовки.
- 2.7. Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), необхідних для забезпечення дистанційного навчання, визначається НБУВ залежно від профілю навчальної дисципліни. Для забезпечення дистанційного навчання здобувачів вищої освіти (слухачів) НБУВ може користуватися власними веб-ресурсами, створеними науковими, науково-педагогічними та педагогічними працівниками Університету або використовувати інші веб-ресурси.
- 2.8. Рішення щодо використання технологій дистанційного навчання приймається Вченою радою НБУВ.

III. Особливості організації навчального процесу за дистанційною формою навчання

- 3.1. Навчальний процес за дистанційною формою навчання здійснюється у таких формах: самостійна робота; навчальні заняття; практична підготовка. контрольні заходи.
- 3.2. Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є: лекція, семінар, практичні заняття, консультації тощо.
- 3.3. Лекція, практичне заняття, консультація, семінар проводяться з аспірантами (слухачами) дистанційно у синхронному або асинхронному режимі відповідно до навчального плану.
- 3.4. Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних занять, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації у синхронному або асинхронному режимі.
- 3.5. Практичне заняття, яке передбачає виконання практичних (контрольних) робіт, відбувається дистанційно в асинхронному режимі. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.
- 3.6. До інших видів навчальних занять при здійсненні навчального процесу належить виконання проектів тощо. Ці види навчальних занять можуть

проводитись очно або дистанційно у синхронному або асинхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

3.7. Організація навчання за дистанційною формою під час заліково-екаменаційних сесій здійснюється відповідно до графіка навчального процесу та робочих навчальних планів на навчальний рік, які доводяться до відома всіх студентів перед початком навчального року.

3.8. Контрольні заходи з навчальної дисципліни (предмета) при здійсненні підготовки фахівців за дистанційною формою навчання включають проміжний (тематичний, модульний), підсумковий та інші контролю знань, умінь та навичок, набутих аспірантом (слухачем) у процесі навчання.

Усі контрольні заходи у НБУВ можуть здійснюватися відповідно до рішення навчального закладу дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку за умови забезпечення аутентифікації того, хто навчається, або очно.

3.9. Державна атестація при підготовці фахівців за дистанційною формою навчання здійснюється згідно з статтею 7 Закону України «Про вищу освіту».

IV. Забезпечення дистанційного навчання

4.1. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання не потребує окремого дидактичного та методичного наповнення електронними освітніми ресурсами з навчальних дисциплін.

4.2. Технічне забезпечення дистанційного навчання включає: апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференц-зв'язку тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління навчальним процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах.

4.3. Наукові працівники самостійно обирають засоби дистанційної комунікації під час проведення навчальних занять. За використання науковими працівниками і здобувачами вищої освіти платних сервісів дистанційного навчання (комунікації) НБУВ відповідальності не несе.

4.4. Науково-педагогічні працівники НБУВ за потреби можуть підвищувати свою кваліфікацію щодо організації та володіння технологіями дистанційного навчання 1 раз на кожні 5 років. Кваліфікація працівників, які підвищували свою кваліфікацію, має бути підтверджена відповідним документом (сертифікатом). Як підвищення кваліфікації зараховуються: курси, участь у вебінарах та/або конференціях (у т.ч. онлайн) за тематикою дистанційного навчання.

4.5. Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання включає:

- методичні (теоретичні та практичні) рекомендації щодо розроблення та використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання;
- критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання;

- змістове, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів (дистанційних курсів) навчального плану/навчальної програми підготовки.
- 4.6. Веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), що необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити:
- методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;
 - документи планування навчального процесу (навчальні програми, силабуси, розклади занять);
 - відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;
 - мультимедійні матеріали;
 - термінологічні словники;
 - практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
 - тестові завдання для проведення контрольних заходів, тестування із перевіркою результатів (викладачем або в автоматичному режимі);
 - електронні бібліотеки чи посилання на них;
 - бібліографії;
 - дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм;
 - інші ресурси навчального призначення.

V. Організаційні засади системи дистанційного навчання

- 5.1. Створення, доповнення та коригування дистанційних курсів здійснюється переважно науково-педагогічними працівниками НБУВ.
- 5.2. Авторське особисте немайнове право на твір належить його автору.
- 5.3. Керівництво НБУВ здійснює контроль за виконанням графіків освітнього процесу, навчальних планів, програм навчальних дисциплін та виконання аспірантами індивідуальних навчальних планів.

VI. Прикінцеві положення

- 6.1. Положення набирає чинності з моменту його затвердження.
- 6.2. Зміни та доповнення до цього положення можуть вноситися наказом генерального директора НБУВ або рішенням Вченої ради НБУВ.
- 6.3. У випадку внесення змін або доповнень у нормативно-правові документи, що регламентують питання цього Положення, відповідні пункти Положення втрачають свою чинність і в дію вступають внесені зміни.